

II -ISMMO Yayınları, Mali Çözüm Dergisi Sayı 57.

84 SERİ NUMARALI KATMA DEĞER VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ İLE YAPILAN DÜZENLEMELER

1. GİRİŞ

Katma Değer Vergisi Kanunu vergi sistemimize 3065 Sayılı yasa ile 02.11.1984 tarihinde 18563 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak girmiştir. Katma Değer Vergisi Kanunu 63 maddeden oluşmaktadır. Şu ana kadar 23 adet kanun, 1 adet kanun hükmünde kararname yayımlanmıştır. Yasanın 11, 13, 14, 15, 29 ve 32.nci maddeleri çok tartışılmıştır. Bu maddeler ile ilgili olmak üzere 84 Seri Nolu Katma Değer Vergisi uygulama genel tebliği 23.11.2001 tarih 24592 Sayılı Resmi gazetede yayımlanmıştır.

Bu tebliğ ile mal ve hizmet ihracından doğan katma değer vergisi iade taleplerinin değerlendirilmesi ve sonuçlandırılmasına bağlı esaslar yeniden düzenlenmiştir.

Üç ana bölümden oluşan tebliğin;

1. bölümünde: Genel Esaslara
2. bölümünde: Özel Esaslara
3. bölümünde: Mütessesil Sorumluluğa açıklık getirilmektedir.

84 Numaralı tebliğ, henüz sonuçlanmamış veya incelemesi (YMM raporu dahil) devam eden iade taleplerine de uygulanmak üzere 1.12.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2. GENEL ESASLAR

İhracat istisnası ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan katma değer vergisi iade talepleri genel esaslara bağlanmıştır. Mükelleflerin iade talepleri üç şekilde yerine getirilir.

- 2.1. İnceleme Raporu ve Teminat Aranmaksızın İade
- 2.2. Teminat Karşılığı İade
- 2.3. Vergi İnceleme Raporu ile iade

2.1. İnceleme Raporu ve Teminat Aranmaksızın İade

Bu iade talepleri dört şekilde yapılmaktadır.

2.1.1. Mahsup Yoluyla İade

Mükellefin katma değer vergisi iade alacağını kendisini, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldığı kişilerin vergi borçlarına, ithalat sırasında uygulanan vergilere, Sosyal Sigorta Kurumu prim borçlarına mahsubu talep etmesi halinde mahsup talebi miktara bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir. Mahsup talepleri öncelikle mükellefin kendisine ait vergi borçları için yerine getirilir. Artan kısım var ise mükellefin isteğine göre yerine getirilir.

Mükellefin kendisinin, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldıkları mükelleflerinin ithalde alınan vergiler dışındaki mahsup taleplerinin 15 gün içinde tamamlanabilmesi için mahsup ile ilgili belgelerinin eksiksiz olarak teslim edilmesi gerekir.

Mükellefler iade alacaklarını; kendilerinin; ortaklarının ya da mal veya hizmet satın aldıkları mükelleflerinin ithalde alınan vergilerden doğan mahsup talepleri, ilgili gümrük idaresinden mükellefin vergi dairesine hitaben yazılan ve ithalde alınan vergiler ile varsa gecikme faizi, zam ve ceza tutarlarını ve ödemenin yapılacağı gümrük saymanlığını gösteren borç yazısı ile mahsup talebinde bulunulur. Saymanlıklar arası işlem fişi ile de mahsup gerçekleşir.

Mükellefler iade alacaklarını; kendilerinin, ortaklarının ya da mal veya hizmet satın aldıkları mükelleflerin SSK prim borçlarına mahsubunu talep etmeleri halinde bu talep mükellefin Sosyal Sigortalar Kurumundan alınan borç döküm belgesini mahsup talep dilekçesine ek olarak konulması gerekir. Mahsup edilecek prim borcu tutarları mükellefin vergi dairesince ilgili şubenin banka hesap numarasına gönderilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu prim borçlarının tahsilinde de 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri uygulandığından, vergi dairesince bu işlemlerin gerçekleştirildiği tarihte prim borçlarının vadesinin geçmemiş olması gerekir. Vadesinden sonra yapılan işlemlerde prim borçları için gecikme zammı hesaplanmaktadır.

Nakden veya mahsuben iade taleplerinin yerine getirilebilmesi için yazılı olarak talepte bulunulmasının yanında aşağıdaki belgelerin vergi dairesine ibrazı şarttır.

- Gümrük Beyannameli Mal İhracında;

- 1- Gümrük beyannamesinin (aslı veya noter, gümrük idaresi ya da YMM onaylı örneği), Beyannamelerin aslı veya örneği yerine beyannamedeki bilgileri ihtiva eden bir listenin de verilmesi mümkündür. İstenildiğinde beyannamelerin aslı veya örneğini ibraz etme zorunludur.
- 2- Satış faturalarının fotokopileri veya listeleri,
- 3- İhracatın gerçekleştiği döneme ait indirilecek katma değer vergisi listesi,
- 4- Yüklenilen katma değer vergisi listesi,
- 5- Dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri, ihracatına aracılık ettikleri mükelleflerin indirilecek katma değer vergisi listelerini de verirler.

- Hizmet ihracında

- 1- Satış faturasının aslı veya fotokopisi,
- 2- İhracatın gerçekleştiği döneme ait indirilecek katma değer vergisi listesi,
- 3- Yüklenilen katma değer vergisi listesi,
- 4- Bankalar veya özel finans kurumlarınca düzenlenmiş döviz alım belgesinin aslı veya dövizin yurt dışından geldiğini belgeleyen banka dekontu.

- Yolcu beraberli eşya ihracında

- 1- Gümrükçe onaylı satış faturası veya fatura/çek aslı veya fotokopisi,
- 2- İhracatın gerçekleştiği döneme ait indirilecek katma değer vergisi listesi,
- 3- Yüklenilen katma değer vergisi listesi,
- 4- İadenin yetki belgeli aracı firma tarafından yapılması halinde bu firmaların gönderdiği icmallerin fotokopisi,

- Bavul ticaretinde

- 1- Gümrükçe onaylı özel faturaların aslı veya fotokopisi,
- 2- İhracatın gerçekleştiği döneme ait indirilecek katma değer vergisi listesi,
- 3- Yüklenilen katma değer vergisi listesi,
- 4- Bankalar veya özel finans kurumlarınca düzenlenmiş döviz alım belgesinin aslı veya dövizin yurt dışından geldiğini belgeleyen banka dekontu.

- *İhraç kaydıyla satışlarda*

- 1- Gümrük beyannamesinin (aslı veya noter, gümrük idaresi ya da YMM onaylı örneği),
- 2- İhraç kaydıyla yapılan satış faturalarının fotokopileri veya listeleri,
- 3- İhracatın gerçekleştiği döneme ait indirilecek katma değer vergisi listesi,
- 4- Bavul ticareti kapsamında ihracat yapılması halinde, ihracatçıdan temin edilecek bankalar veya özel finans kurumlarınca düzenlenmiş döviz alım belgesinin aslı veya dövizin yurt dışından geldiğini belgeleyen banka dekontu.

- *Sınır ve kıyı ticaretinde*

- 1- Yetki belgesi,
- 2- Tahakkuk varakası,
- 3- Satış faturalarının bir sureti veya listeleri,
- 4- İhracatın gerçekleştiği döneme ait indirilecek katma değer vergisi listesi,
- 5- Yüklenen katma değer vergisi listesi,

İstenilen belgelerin fotokopilerinin verilmesi halinde, aslının aynı olduğuna dair şerh verilerek, firma yetkililerince onaylanması gerekir.

İndirilecek katma değer vergisi listelerinin Ek-1, ihraç edilen malın bünyesine giren vergi miktarlarına ilişkin hesaplamaları gösteren tablonun (yüklenen katma değer vergisi listesi) Ek-2'deki gibi düzenlenmesi gerekir.

2.1.2. Sınırı Aşmayan Nakden İade Talepleri

Vergilendirme dönemleri itibarıyla 4 milyar lirayı geçmeyen nakden iade talepleri için inceleme raporu ve teminat mektubu aranmaksızın yerine getirilir. Nakit iadeler için yazılı talepte bulunmak ve mahsup işlemi için istenilen belgelerin aynısını ibraz etmek gerekir.

2.1.3. Yeminli Mali Müşavir Tasdik Raporuna Dayalı Nakden İade Talepleri

Yeminli Mali Müşavirlerce süresinde düzenlenmiş tam tasdik sözleşmesi bulunmayan mükelleflere YMM tasdik raporu ile katma değer vergisi iadelerinde uygulanmakta olan had KDV vergilendirme dönemi için 60 milyar liradır. Türkiye'de ikamet etmeyen yolculara 43 veya 61 seri numaralı Katma Değer Vergisi Genel Tebliği kapsamında yapılan satışlarla ilgili katma değer vergisi iadelerinde uygulanmakta olan had KDV vergilendirme dönemi için 15 milyar liradır. Bu parasal hadler Bakanlıkça özel bir belirleme yapılmadığı takdirde her yıl bir önceki yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır.

Yeminli Mali Müşavirlerce süresinde düzenlenmiş tam tasdik sözleşmesi bulunan mükelleflerde bavul ticareti ve yolcu beraberliği eşya ihracatından doğan iadelerde genel tebliğlerde belirlenen limitlere göre (15 milyar lira), diğerlerinde miktara bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranmadan iade yapılır.

Mükelleflerin gerekli belgeleri ibraz etmeleri ve istenilen teminatları göstermeleri halinde iade talepleri incelemeye sevk edilmeksizin yerine getirilir. YMM tasdik raporu ibraz edildiğinde teminatlar iade edilir.

İndirimli teminat uygulamasından yararlanan dış ticaret sermaye şirketleri dışındaki mükelleflerin, indirimli teminat karşılığı iadeyi nakden tahsil etmelerinden itibaren 6 ay içinde YMM tasdik raporunun ibrazı zorunludur. 6 ay içinde YMM raporu ibraz edilmemesi durumunda, mükelleflerden indirimli teminatlarını % 100'e tamamlamaları istenir.

Çizgi Bağımsız ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ltd. Şti.

Metroport Business Kat 7/145 Bahçelievler İstanbul
Tel : 0 212 442 39 39 (pbx) Faks : 0 212 442 44 28
www.cizgidenetim.com.tr . cizgi@cizgidenetim.com.tr

Kamuya ait kuruluşların nakden veya mahsuben iade talepleri gerekli belgeleri ibraz etmeleri halinde limitlere bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilir.

2.2. Teminat Karşılığı İade

Vergilendirme dönemi itibarı ile 4 milyar lirayı aşan nakden iade talepleri teminat gösterilmesi halinde yerine getirilir. Teminatlar vergi inceleme raporu veya YMM tasdik raporu ile çözülür.

Teminat olarak banka teminat mektubunun gösterilmesi zorunlu değildir. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununun 10. maddesinde sayılan iktisadi kıymetlerden bir veya birkaçının teminat olarak gösterilmesi suretiyle nakden alınabilir.

2.2.1. Normal Teminat Uygulaması

Normal teminat uygulamasında oran vergilendirme dönemi itibarı ile 4 milyar lirayı aşan miktarın % 100'üdür.

2.2.2. İndirimli Teminat Uygulaması

İndirimli teminat uygulamasında teminat, inceleme raporu ve teminat aranmaksızın nakden iade talepleri için belirlenen sınırı aşan miktarın % 4 veya % 8'i olarak belirlenmiştir.

- Teminat Oranı % 4 Olarak Uygulanacak Mükellefler

Tebliğde Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketlerine avantaj sağlanmış ve % 4 teminat uygulamasından yararlanmaları öngörülmüştür.

- 1- Haklarında SMİYB düzenlediği veya kullandığı konusunda rapor bulunmayanlar,
 - 2- Son beş yıl içinde tahakkuk eden gelir, kurumlar ve katma değer vergilerini ödeyenler,
 - 3- İade hakkı doğuran işlemlerin bulunduğu birbirini izleyen son beş KDV vergilendirme döneminde hakkında olumlu rapor yazılması,
 - 4- Yeminli Mali Müşavirlerce süresi içinde düzenlenmiş tam tasdik sözleşmesinin bulunması,
- durumlarında % 4 teminat uygulanır.

Bu şartlar diğer indirimli teminat uygulamaları için de aranmaktadır.

- Teminat Oranı % 8 Olarak Uygulanacak Mükellefler

İmalatçı-ihracatçılar ile ihracatçılara ihraç kayıtlı teslimlerde bulunan imalatçıların nakit olarak talep ettikleri KDV iadelerini inceleme raporu ve teminat aranmaksızın 4 milyar lirayı aşan kısmı için % 8 teminat vererek alabilmeleri için aşağıdaki şartların tamamının oluşması gerekir.

- 1- İndirimli teminat oranının % 4 olarak uygulanabilmesi için gereken şartları taşımak,
- 2- Sanayi siciline kayıtlı olmak,
- 3- Son bilançolarında ödenmiş sermayelerinin veya gayri menkuller hariç amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin aktife kayıtlı değerlerinin 80 milyar liradan az olmaması gerekir. (80 milyar liralık bu sınır 1.3.2002 tarihine kadar yapılacak iade taleplerinde 40 milyar lira olarak uygulanacaktır),
- 4- Ortalama olarak bizzat imalat ile ilgili en az 20 işçinin çalışmış olması.

Diğer ihracatçıların öncelikle % 4 teminat uygulaması için gerekli şartları taşımaları gerekir.

Bu şartları taşıyan mükelleflerden;

- Son üç takvim yılı itibarıyla ihracatları her bir yıl için 5 milyon ABD Dolarını veya
 - Son beş takvim yılı itibarıyla ihracatları her bir yıl için 1 milyon ABD Dolarını,
- geçen ihracatçılar, burada öngörülen ihracat tutarını gerçekleştirdikleri son yılı izleyen takvim yılı başından itibaren nakit olarak talep ettikleri iade miktarının 4 milyarı aşan kısmının % 8'i kadar teminat verirler.

2.2.3. Yükseltilmiş Teminat Uygulaması

Cizgi Bağımsız ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ltd. Şti.

Metroport Business Kat 7/145 Bahçelievler İstanbul
Tel : 0 212 442 39 39 (pbx) Faks : 0 212 442 44 28
www.cizgidenetim.com.tr . cizgi@cizgidenetim.com.tr

SMİYD düzenleme veya kullanma fiili ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan mükelleflere yükseltilmiş teminat oranı uygulanır. Bu oran indirimli teminattan yararlananlar için % 100 diğerleri için % 200'dür.

2.3. Vergi İnceleme Raporu ile İade

Mükellefler, katma değer vergisi dönemleri itibarı ile 4 milyar lirayı aşan iadelerini teminat göstermemeleri veya YMM tasdik raporu ile alacaklarını beyan etmemeleri halinde, vergi inceleme raporu ile iade talepleri yerine getirilir.

Mükellefler bu taleplerini yazılı olarak beyan eder, inceleme başlayıncaya kadar da bu taleplerinden vazgeçerek teminat karşılığı veya YMM tasdik raporu ibrazı ile iade talepleri yerine getirilir.

İadesi talep edilen katma değer vergisi tutarına göre inceleme, mahalli denetim elemanları olan vergi denetmenleri ile merkezi denetim elemanları olan hesap uzmanları, maliye müfettişleri ve gelirler kontrolörleri ile bunların yardımcıları tarafından yapılır.

3. ÖZEL ESASLAR

Sahte veya muhteviyatı itibarı ile yanıltıcı belge (SMİYB) düzenleme veya kullanma fiili ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunan mükelleflerin katma değer vergisi iade talepleri özel esaslara bağlanmıştır.

3.1. Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge (SMİYB)

84 Numaralı tebliğde SMİYB ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunan mükelleflerin iade talepleri özel hükümlerle düzenlendiğine göre SMİYB'nin tanımlanması gerekir.

Vergi Usul Kanununun 359. maddesinde sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge tanımlanmıştır.

Sahte belge, gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belgedir. Bu tanıma göre bir mal hareketi veya hizmet ifası olmaksızın düzenlenen belgeler sahte belgedir.

Muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge, gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belgelerdir. Tebliğ göre bu belgeler şunlardır:

- Mal veya hizmetin miktar veya değerini gerçeğinden az veya çok gösteren belgeler,
- Alıcı veya satıcısı, tarihi, seri numarası tahrif edilmiş belgeler,
- Mal tesliminin veya hizmet ifasının gerçek olduğu ancak belge düzenleme yetkisi bulunmayanlar tarafından düzenlenen veya adına belge düzenlenmesi gereken kişi yerine başkası adına düzenlenmiş belgeler. (Bu belge kullanıcı açısından muhteviyatı itibariyle yanıltıcı, düzenleyen açısından sahte belge olarak kabul edilir.)

Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı olduğu gerekçesi ile iade taleplerinin özel esaslara göre yerine getirilmesini gerektiren belgeler Tebliğin Genel Esaslar bölümünde Mahsup Talebinde Aranılan Belgeler başlığı altında sayılmıştır.

84 Numaralı tebliğ göre, mükellefler hakkında SMİYB düzenledikleri ya da kullandıkları konusunda belirlemelerin yer aldığı vergi inceleme raporları "olumsuz rapor" sayılır.

Olumsuz raporlar, mükelleflerin katma değer vergisi iade taleplerinin genel esaslar yerine özel esaslara göre yerine getirilmesine neden olmaktadır.

Olumlu rapor, teminat miktarının azaltılmasını veya genel esaslara göre iade uygulaması yapılmasını sağlamaktadır.

3.2. SMİYB Düzenleyen veya Kullananlar ile Bunlardan Mal veya Hizmet Satın Alanlarda KDV İade Uygulaması

Haklarında SMİYB Düzenleme Raporu bulunanlar, haklarında SMİYB Düzenleme Raporu bulunanların ortakları ve kanuni temsilcileri ile bunların kurdukları veya ortak oldukları şirketler ve haklarında SMİYB düzenlendiği konusunda tespit bulunanların raporun vergi dairesine intikal ettiği tarihten sonraki ve bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmamış, nakden veya mahsuben iade talepleri 4 kat (% 400) teminat karşılığında, teminat gösterilmezse vergi inceleme sonucuna göre yerine getirilir.

Haklarında SMİYB Kullanma Raporu bulunanlar ve haklarında SMİYB kullandığı konusunda tespit bulunanların nakden veya mahsuben iade talepleri 4 kat (% 400) teminat karşılığında, teminat gösterilmezse vergi inceleme sonucuna göre yerine getirilir.

Haklarında SMİYB Kullanma Raporu bulunanların ortakları ve kanuni temsilcileri ile bunların kurdukları veya ortak oldukları şirketlerin kendileri hakkında SMİYB kullandığı konusunda düzenlenmiş herhangi bir olumsuz rapor yoksa iade talepleri genel esaslara göre yerine getirilir.

Adreslerinde bulunmadıkları, defter ve belgelerini ibraz etmedikleri veya beyanname vermedikleri konusunda tespit bulunanlar ve işletme kapasitesi ile iş hacmi arasında açık nispetizlik tespit edilenlerin nakden veya mahsuben iade talepleri vergi inceleme sonucuna göre yerine getirilir. Söz konusu olumsuz koşulların ortadan kalkması veya inceleme raporunun olumlu olması halinde genel esaslara göre iade uygulaması yapılır.

Doğrudan mal veya hizmet temin ettiği alt firmaları hakkında Olumsuz Rapor bulunan mükelleflerin iade talepleri şu esasa göre yerine getirilir. Kendileri hakkında olumsuz rapor veya tespit bulunmayanların bir altları hakkında olumsuz rapor bulunması halinde, bu mükelleflerden yapılan alışlara isabet eden kısma 4 kat teminat gösterilmesi veya bu alışlara isabet eden kısmın iade talebinden çıkarılması halinde, kalan kısma ve diğer dönemlere ilişkin iade talepleri genel esaslara göre yerine getirilir.

Alt firması hakkında Olumsuz Tespit bulunanların iade talepleri de şu esasa göre yerine getirilir. Kendileri hakkında olumsuz rapor veya tespit bulunmayanların bir altları hakkında olumsuz tespit bulunması halinde, olumsuz tespit yapıldığı dönemlerde bu mükelleflerden yapılan alışlara isabet eden kısma 4 kat teminat gösterilmesi veya bu alışlara isabet eden kısmın iade talebinden çıkarılması halinde, kalan kısma ve diğer dönemlere ilişkin iade talepleri genel esaslara göre yerine getirilir.

Daha önceki safhalarda (zincirde) Olumsuz Rapor bulunması durumunda, olumsuz raporda iade talebinde bulunanlarla ilgili sorumluluk öngörülmemişse iade talepleri genel esaslara göre yerine getirilir.

Daha önceki safhalarda (zincirde) Olumsuz Tespit bulunması durumunda, mükelleflerin kendileri veya alt firmaları hakkında olumsuz rapor veya tespit bulunmayanların iade talepleri olumsuz tespite konu alışlar için 4 kat teminat gösterilmesi halinde genel esaslara göre yerine getirilir.

Mükelleflerin nakden veya mahsuben iade taleplerini tebliğin müteselsil sorumluluk bölümünde açıklandığı şekilde yerine getirmeleri halinde iade uygulaması genel esaslara göre yapılacaktır.

4. MÜTESELSİL SORUMLULUK

84 Numaralı tebliğ ile 70 ve 82 Numaralı Katma Değer Vergisi Genel Tebliğlerinin müteselsil sorumluluk ile ilgili bölümleri yürürlükten kaldırılmış ve bu tebliğlerdeki düzenlemeler 84 Numaralı tebliğe aktarılmıştır.

4.1. Müteselsil Sorumluluktan Kurtulma Koşulları

Bu tebliğe göre alıcılar satın aldıkları mal veya hizmetin Katma Değer Vergisi dahil bedelinin aşağıdaki şekilde ödemeleri şartıyla, müteselsil KDV sorumluluğundan kurtulabileceklerdir.

-Banka ve benzeri finans kurumları vasıtasıyla ödemeleri ve banka veya benzeri finans kurumuna yapılacak ödeme sırasında düzenlenecek belgede satıcının (veya adına hareket edenlerin) adı-soyadı (tüzel kişilerde unvanı) ile banka veya benzeri finans kurumundaki hesap numarasını ve vergi kimlik numarasını doğru yazdırmaları,

-Ödemenin çekle yapılmış olması halinde Türk Ticaret Kanununun 697. maddesinin 1 ve 2 numaralı fıkrasına uygun olarak çek düzenlemeleri ve lehine çek keşide edilenin vergi kimlik numarasını yazmaları,

halinde müteselsil sorumluluk uygulaması ile muhatap tutulmayacaklardır. Bu çerçevede herhangi bir hesaba bağlı olmaksızın, örneğin kasadan ödeme yapılması şeklinde, gönderilen havaleler sorumluluğu kaldırmayacaktır. Ayrıca dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri gibi ihracata aracılık eden mükelleflerin bu uygulamadan yararlanabilmeleri için ihracatına aracılık ettikleri mükelleflerin de ödemelerini yukarıda belirtilen şekilde tevsik etmeleri gerekmektedir.

Ancak alıcı ile satıcı arasında muvazaaya dayanan bir işlem yapıldığının veya menfaat sağlayan doğrudan bir ilişkinin veya hısmılık, sermayesine katılma, organizasyon veya yönetimi içinde yer alma şeklinde dolaylı bir ilişkinin bulunduğu vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenmiş raporlarla tespit edilmesi halinde ödeme yukarıdaki şekilde tevsik edilmiş olsa bile müteselsil sorumluluk kalkmayacaktır.

Tebliğin yönlendirmesinden de anlaşılacağı üzere ödemelerin tevsiki çok önemlidir. Fatura ve fatura yerine geçen belgeleri düzenleyen satıcılara tüm ödemelerin, mal veya hizmeti alanın (Alıcı) banka hesabından, mal veya hizmeti satanın (Satıcı) banka hesabına havale yapılması ve dekonta satıcının vergi kimlik numarasının yazılması gerekmektedir. Alıcının kasasından, satıcının banka hesabına yapılan havaleler geçerli değildir.

Çek ile yapılan ödemelerde hamiline değil, satıcı namına düzenlenmiş ve çek üzerinde satıcının adı-soyadı tüzel kişilerde unvanının yanında vergi kimlik numarasının doğru olarak yazılması gerekmektedir. Bu şekilde düzenlenmiş olsa dahi müşteri çekinin nama yazılı olarak ciro edilmesi sorumluluktan kurtulmaya yetmemektedir.

* Madde 697 Çek:

1. “Emre yazılı” kaydıyla veya bu kayıt olmadan muayyen bir kimseye;
2. “Emre yazılı değildir” kaydıyla veya buna benzer bir kayıtla muayyen bir kimseye;

Tebliğde açıkça belirtilmemesine rağmen, cari hesaba yönelik mahsuben yapılan ödemelerin tümü bu şekilde yapıldığında alıcının müteselsil KDV sorumluluğundan kurtulabileceği şeklindedir.

Ödemelerin tebliğde açıklanan şekilde yapılmış olsa bile, alt firmadaki KDV aksamı konusunda, alıcının menfaati veya ilişkisinin bulunduğu iddia ve ispat edildiğinde, müteselsilen KDV sorumluluğu ortadan kalkmayacaktır.

Müteselsil KDV’de sorumluluğundan kurtulabilmek için ödemeler kadar malın nakliyesi, tartı fişi, depolanması ve miktar tutar dengesi de önemlidir. Bu evrelerden geçen mal ve hizmet alımlarının fiili durumu yansıtan unsurlardan bazılarıdır.

4.2. Müteselsil Sorumluluğun Uygulanmayacağı Haller

KDV’nin 82 Seri numaralı genel tebliği ile aynı kanunun 17.nci maddesinin birinci fıkrasında sayılan kuruluşlar KDV’li mal ve hizmet almış olsalar bile, ödemenin nasıl ve ne şekilde yapıldığına bakılmaksızın, bu alımları ile ilgili olarak müteselsil KDV’nden sorumlu tutulmayacaklardır. İlgili kanun maddesi ile müteselsil KDV’nden sorumlu tutulmayacak kurum ve kuruluşlar şunlardır.

- Genel ve katma bütçeli idareler,
- İl özel idareleri,
- Belediyeler,
- Köyler,
- Bunların teşkil ettiği birlikler,
- Üniversiteler,
- Döner sermayeli kuruluşlar,
- Kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşlar,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,
- Siyasi partiler,
- Sendikalar,
- Kanunla kurulmuş veya tüzel kişiliği bulunan emekli ve yardım sandıkları,
- Kamu menfaatine yaralı dernekler,
- Bakanlar Kurulu’nca vergi muafiyeti tanınmış olan vakıflar.

5. SONUÇ

İhracat istisnası ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan KDV iade taleplerinin değerlendirilmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin bugüne kadar yayımlanmış olan tebliğlerde yapılan düzenlemeler, 84 Numaralı Tebliğin yayımlanması ile tek bir tebliğde toplanmıştır. Bu tebliğ ile uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi ve birliğin sağlanması amaçlanarak konu ile ilgili düzenlemeler toplu bir hale getirilmiştir.

Uygulamada sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı konusunda hakkında olumsuz rapor ve tespit bulunan mükellefler ile bunlardan mal veya hizmet satın alanların iade taleplerinin yerine getirilmesinde çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. 84 Numaralı Tebliğ ile bu konuda da yeni düzenlemeler getirilerek uygulamada yaşanan sorunların çözülmesi amaçlanmıştır.

EK-2:

FİRMANIN ÜNVANI:
VERGİ DAİRESİ:
VERGİ NUMARASI:
VERGİLENDİRME DÖNEMİ:

YÜKLENİLEN KATMA DEĞER VERGİSİ LİSTESİ

Belgenin		Firmanın Ünvanı	Vergi Dairesi	Hesap Numarası	Satın Alınan Mal ve Hizmet					İhracatta Yüklenen		
Tarih	No.su				Alınan Mal/Hiz	Miktar	Br	KDV'siz Bedel	Ödenen KDV	Miktar	Br	K.D.V' si
		Hammadde Toplamı										
		Yardımcı Madde Toplamı										
		İşletme Malzemesi Toplamı										
		Hizmet Alımları Toplamı										
		A.T.İ.K. Toplamı										
		Genel Giderler Toplamı										

A.T.İ.K.'lerden Pay Ayırma:
İhracat Hasılatı/Toplam Hasılat x A.T.İ.K.Toplamı

Genel Giderlerden Pay Ayırma:
İhracat Hasılatı/Toplam Hasılat x Genel Giderler

Yüklenen Katma Değer Vergisi Toplamı
Hammadde+Yardımcı Madde+İşletme Malzemesi+Hizmet Alımları+A.T.İ.K.Payı+Genel Giderler Payı K.D.V'leri toplamı

6. YARARLANILAN YAYINLAR VE KAYNAKLAR

Demir, Oğuz : “84 Seri Nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği Uyarınca KDV İadesi Taleplerinin Yerine Getirilmesine İlişkin Esaslar”, Vergi Dünyası, Sayı:244, Aralık 2001

Pamukçu, Nevzat: “Katma Değer Vergisinde Mütessesil Sorumluluk”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:55, Nisan-Mayıs-Haziran 2001

Çizgi Bağımsız ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ltd. Şti.

Metroport Business Kat 7/145 Bahçelievler İstanbul
Tel : 0 212 442 39 39 (pbx) Faks : 0 212 442 44 28
www.cizgidenetim.com.tr . cizgi@cizgidenetim.com.tr

- : Amme Alacakları Tahsili Usulü Kanunu
- : Katma Değer Vergisi Kanunu
- : Türk Ticaret Kanunu
- : Vergi Usul Kanunu
- : 84 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Genel Tebliği
(R.G.23.11.2001-24592)
- : 31 Sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve
Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliği (R.G. 20.7.2001-24468)
- : Denet 2001/141 Numaralı Sirküler Raporu, 5.12.200

Yrd. Doç. Dr. Fatma PAMUKÇU
Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğr. Üyesi

Nevzat PAMUKÇU
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir